

ZULPRINS

Furmiclas el marcau

LUANA BENIGNA BEARTH/GIURU

Igl ei in migeivel di d'atun. Jeu stun sin in grond plaz e contempleschel ils baghetgs che creschan el tschiel. Gl'entir marcau ei plein veta e moviment. La vusch d'in cantadur vegn accompagna da dalla berglada d'ina gruppa da demonstrators. El proxim cantun emp- rova in artist da perschader in pèr da seschar malegiar. La fin finala capituleschan els e sesan sin duas sutgas da cam- ping plitost instabilas.

Adina puspei van personas en mon- dura cun eglia da surtratga en prescha sur las vias. Quels individis cun lur tschecca cumparsa van bein a prau cun las casas al- vas flegiadas en in stil classic, denton era cun ils edificis moderns ord veider. Mal- grad ils stils cumpletamein cuntrarisi ei il maletg dil marcau fetg harmonics. Se- megliont eis ei cun ils carstgauns che vi- van cheu. Giuvens e vegls, reh e paupers, in coexista sper tschel.

Mes patrats e mias ponderaziuns vegnan vonzei interruttas d'in um che tegn in cedel tgietschen sut miu nas. Igl ei ina reclama per bus dubels, ei dat bigliets per 24 ni 48 uras. Jeu stoss rir. Mia tatta ha raquintau da quels vehichels fa- scinonts e co ch'ella capeva buca tgei ch'ei manegiavan cura ch'ei schevan «on top». Quei ha stuiu esser grev dad esser cun 18 onns persula en aschi in grond marcau senza saver il lungatg. Ozildi eis ei stan- dard d'emprender quei lungatg en scola, perquei gartegi beinmaneivel da sedefen- der e declarar ch'ieu less buca cumprar in bigliet. Jeu sun leda ch'ieu sun habla da communicar cun la gliued e medema- mein impressiunada ch'ella ha mani- schau quei resch persula.

Dapi che mia tatta ei stada cheu ei probablamein aunc bia auter semidau. Tuttina, stond en il medem liug sco ella avon varga 63 onns, ei tut, las casas, las glischs che sclareschan la notg, ils cars- tgauns che semovan sco furmiclas tras las vias, aunc adina talmein sorprendent sco quei ch'ei ha stuiu esser per ella.

Marcau ier ed oz.

FOTO MAD

Ils «zulprins» fan sbrinzlas

Ils «zulprins», uschia sa numna la ru- brica per auturas ed auturs giuvens, ina rubrica che cumpara en collavura- zium da la GiuRu Giuventetgna Ru- mantscha cun la FMR Fundaziun Me- dias Rumantschas. La finamira cumi- naivla da GiuRu ed FMR è da dar spa- zi e vusch ad auturas ed auturs giu- vens. Ils «zulprins» duain damai far qua u là sbrinzlas! (fmr)

Dapli infurmaziuns davart la GiuRu sin www.giuru.ch ubain via mail a giuru@giuru.ch.

MAGISTRAGLIA GRISCHUNA

Scolasts vulan meglieras cundiziuns da lavurar en la vegliadetgna

L'Uniun da la magistraglia grischuna pretenda meglieras cundiziuns da lavu- rar. Concret vai per in'ulteriura emna va- canzas per scolastas e scolasts ch'èn pli vegls. Quella jamna supplementara duai era dar per scolastas e scolasts che lavuran a temp parzial. Quai han decis ils dele- gads e las delegadas da la LEGR a cha- schun da la radunanza a San Murezzan.

Entant che collavuraturas e collavura- turs tar l'administraziun chantunala sur- vegnan ina facilitaziun da vegliadetgna en furma d'ina emna supplementara va-

canzas, survegnan enfin ussa be personas d'instrucziun che lavuran 100% quella cumpensaziun. Personas che stattan curt avant la pensiun sajan dentant sut in grond squitsch entras novas furmas d'in- strucziun e la digitalisaziun. Blers fissan cuntents da pudair reducir il pensum en quella vegliadetgna, na fetschian però betg quai, perquai ch'els perdian lura la cumpensaziun. Entras quai sajan quellas personas periclitadas da vegnir mal- saunas e da finir lur carriera cun in attest da medi pervi d'in burnout. (rtr/fmr)

CUSSEGL GROND

Cuira e Maiavilla obtegnan in sez dapli

Il matg 2022 elegia il suveran grischun il Cussegl grond. La repartiziun dals 120 sez sin ils circuls succeda tenor il dumber da la populaziun en mintga circul. La chanzlia chantunala ha pub- ligità oz la repartiziun per la proxima perioda d'uffizi. Sulet en quatter circuls datti midadas. A Cuira ed a Maiavilla è la populaziun creschida ed ils circuls survegnan in sez dapli. La curta tiran ils

circuls Tschintg Vitgs e Mesauc che perdan in sez. Il Mesauc perda ses se- gund sez malgrà che la populaziun è restada tuttina gronda. Avant quatter onns aveva il circul profità d'in mandat restant. Questa giada n'haja quai betg pli tanschi per in tal mandat, uschia la chanzlia chantunala. En ils auters cir- culs resta la repartiziun la medema sco en la legislatura actuala. (rtr/fmr)

SCIENZA

Premi Nobel da medischna per David Julius e Ardem Patapoutian

Il Premi Nobel da medischna va quest onn als dus biologs moleculars *David Julius* ed *Ardem Patapoutian*. Quai ha communitgà l'institut Karolinska a Stockholm en Svezia. Els vegnan onu- rads per lur scuvertas da recepturs da temperatura e da contact en il corp. Il savair vegnia duvrà per pudair tractar intginas malsognas, tranter auter do- lurs cronicas, hai gè num.

L'American David Julius ha nizzegjà capsaicin, ina colliaziun ord chilis, per identifitgar in receptor da finiziuns da gnerva en la pel. Ardem Patapoutian, burgais american-libanais, ha scuvert ina nova classa da recepturs che reage- schan sin impuls mecanics ed organs interns. Il premi da medischna è dotà cun in milliun francs. El vegn surdà da- pi il 1901. (rtr/fmr)

Vista da Luven sin Sevgein, Schluain, Castrisch e Sagogn.

FOTO DANIELA DERUNGS